

Ministeren

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Uddannelses- og Forskningsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

12. maj 2016

Til udvalgets orientering fremsendes hermed mit talepapir fra det åbne samråd i Uddannelses- og Forskningsudvalget tirsdag den 10. maj 2016 vedr. lukning af småfag.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Børsgade 4
Post Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700
Fax 3332 3501
Mail ufm@ufm.dk
Web www.ufm.dk

Med venlig hilsen

CVR-nr. 1680 5408

Ulla Tørnæs

Ref.-nr. 16/002077-05

DET TALTE ORD GÆLDER

Samrådsspørgsmål Z:

”Ministeren bedes redegøre for regeringens holdning til, at universiteterne vil lukke en række »småfag« som f.eks. finsk, indologi, tibetologi og sydøstasiestudier, og hvad regeringen vil gøre for at sikre både stærke og bredt favnende forskningsmiljøer i fremtiden, hvor der også er plads til de mindre fag?” Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Jacob Mark (SF).

Svar på spm. Z:

Tak for indkaldelsen til samrådet. Jeg er glad for at få lejlighed til at komme her i dag og drøfte et vigtigt emne.

Det er regeringens mål, at vi har uddannelser af høj kvalitet, der lever op til samfundets behov – og at vi har stærke forskningsmiljøer.

Vi har allerede i dag en lang række velfungerende videregående uddannelser, og vi har forskning i verdensklasse.

Det er universitetets ledelse, der har ansvaret for at prioritere universitetets aktiviteter inden for de rammer, som regeringen og Folketinget udstikker - herunder de økonomiske rammer.

Lad mig citere fra universitetslovens formålsparagraf, så vi har de lovgivningsmæssige rammer for opgavefordelingen på det rene:

”Universitetet har til opgave at drive forskning og give forskningsbaseret uddannelse indtil højeste internationale niveau inden for sine fagområder. Universitetet skal sikre et ligeværdigt samspil mellem forskning og uddannelse, foretage en løbende strategisk udvælgelse, prioritering og udvikling af sine forsknings- og uddannelsesmæssige fagområder og udbrede kendskab til videnskabens metoder og resultater”

Det er altså universiteterne, som har den lovmæssige forpligtelse til løbende at overveje, om deres udbud af uddannelser er det rigtige.

Hvad enten det drejer sig om udvikling af nye uddannelser eller om nedlæggelse eller omstrukturering af eksisterende udbud. Og uanset om disse udbud er store eller små.

Det er også tydeliggjort i universitetslovens § 3, stk. 1, hvor det fremgår, at det er universitetet, der beslutter hvilke forskningsbaserede uddannelser, det vil udbyde inden for sine fagområder.

Københavns Universitet har – helt i tråd med deres lovmæssige forpligtelse – truffet en beslutning om, hvilke uddannelser der skal prioriteres, og hvilke der skal nedprioriteres set i forhold til behov og økonomiske rammer.

Jeg har tiltro til, at universitetet har foretaget denne vurdering på et sagligt grundlag. Og når jeg ser på tallene fra de pågældende uddannelser, kan jeg konstatere, at

de småfag, der lukkes, er præget af lille søgning og stort frafald. Og jeg har noteret mig, at det store frafald og de studerendes besværligheder med at leve op til fremdriftsreformen, er en af de faktorer – udover økonomien – som KU's rektor lægger vægt på i forbindelse med lukningen af uddannelserne.

Jeg har også noteret mig, at Københavns Universitet for 9 af de 13 lukningstruede uddannelsers vedkommende har valgt enten at bibeholde uddannelserne eller arbejder på at slå dem sammen med andre uddannelser.

Når det så er sagt, er det vigtigt for mig at understrege, at der er mange håndtag at dreje på, når det kommer til implementeringen af de besparelser, som vi vedtog i efteråret. Og det er vigtigt, at universiteterne anlægger et helhedshensyn på at udbyde de uddannelser, som samfundet har brug for.

Der spørges også i samrådsspørgsmålet til, hvad regeringen vil gøre for at sikre "både stærke og bredt favnende forskningsmiljøer i fremtiden, hvor der også er plads til de mindre fag".

Det er regeringens opgave at skabe gode rammer for, at universiteterne varetager deres kerneopgave: At drive forskning og give forskningsbaseret uddannelse indtil højeste internationale niveau, jf. universitetsloven.

Det er vigtigt for mig at understrege, at regeringen ikke skal detailstyre, vi skal sætte rammerne.

Lad mig understrege, at universitetet får én samlet bevilling, og så er det universitetets opgave at prioritere midlerne sammen med indtægter fra andre kilder, f.eks. forskningsrådene. Københavns Universitet får i år ca. 5,3 mia. kr. i tilskud på finansloven.

For 5,3 mia. kr. vil jeg mene, at der plads til mange gode uddannelses- og forskningsaktiviteter, herunder også til at finansiere de mindre fag.

Jeg vil også understrege, at der er mange måder at få en bedre uddannelsesøkonomi på, f.eks. ved at reducere frafaldet eller tænke mere i samarbejde både internt og eksternt. Det vil kunne være til gavn for både økonomien på studierne og for de studerende.

Jeg ved også, at det er nogle af de ting, som universiteterne allerede er opmærksomme på.

Som jeg sagde indledningsvist, så har vi allerede gode rammer for videregående uddannelser i Danmark – og der er mange grunde til at være stolte af både vores uddannelser og vores forskning.

Dansk forskning klarer sig flot, når vi sammenligner med andre lande. Kun Schweiz og Island producerer flere videnskabelige publikationer per indbygger end Danmark.

Og danske publikationer rangerer på en flot 4.plads blandt OECD-landene, når det gælder om at blive citeret. Gennemslagskraften af dansk forskning er altså med andre ord høj.

Men vi skal naturligvis hele tiden spørge, om vi kan gøre det bedre.

Regeringen har derfor igangsat et styringseftersyn af de videregående uddannelser, der skal se på, om de nuværende styringsmæssige rammer i tilstrækkeligt omfang understøtter kvalitet og relevans i uddannelserne.

Efter sommer vil jeg se på, om der er behov for justeringer.

Regeringen har endvidere igangsat arbejdet med en sprogstrategi med henblik på at have et solidt grundlag for at drøfte, hvordan der skabes et godt match mellem de uddannelser, der udbydes, og de kompetencer, der efterspørges – på tværs af den danske uddannelsessektor.

Strategien skal ikke bruges til at detailstyre institutionernes udbud af hverken store eller små uddannelser. Strategien skal bruges til at pege på områder, hvor der er en særlig samfundsmæssig gevinst ved at vi styrker uddannelsesindsatsen – både på universiteterne og i resten af uddannelsessektoren.

Derudover synes jeg, at det er interessant at vi i forbindelse med sprogstrategien ser på, om vi eksempelvis kan styrke det nordiske samarbejde inden for små fag og på den måde øge volumen på fagene, styrke studiemiljøet og forskningsmiljøet.

Lad mig sammenfattende slå fast:

1. at det er universiteternes ansvar at prioritere uddannelserne efter nødvendighed og værdi for samfundet,
2. at det er i den forbindelse vigtigt for regeringen, at universiteterne anlægger et helhedshensyn på at udbyde de uddannelser, som samfundet har brug for, og
3. at regeringen har sat et arbejde i gang om en national sprogstrategi, som skal pege på, om der er sproglige områder, hvor der er en særlig samfundsmæssig gevinst ved, at vi styrker uddannelsesindsatsen.